

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta št. 18
Poštno ček. račun: št. 9-12410

KATOLIŠKI GLAS

Cena: Posamezna št. L 15
Naročnina: Mesečna L 65
Za inozemstvo: Mesečno L 100

Leto II. - Štev. 37

Gorica - 13. septembra 1950 - Trst

Izhaja vsako sredo

Strah pred slov. šolami v Trstu »Speculazioni da stroncare«

Pod tem naslovom je prinesel neki tržaški dnevnik 5. sept. nov napad na slovensko šolo. Vsebinski istega članka bi bila na kratko ta-le:

Lansko leto je šolska oblast zaprla na slovenski osnovni šoli kakih dvajset razredov, ker je bilo premalo učencev. Slovenski politiki so zagnali zaradi tega velik krik, poslali svoje proteste na ONU in vsemu svetu, češ da se hočejo Slovencem kratiti njih pravice. To se letos ne sme več ponoviti. Zato naj šolska oblast že pred nastavitvijo ugotovi število otrok na slovenskih šolah ter šele potem določi število razredov.

Že vsebinska tega članka kaže njegov izvor. Zato ni dvoma, da pripravlja teren ukrepom šolskih oblasti, ki bodo brez dvoma sledili.

Danes se nočemo spuščati v to, ali bojazen, da bi imeli Slovenci preveč šol, izvira iz prevelike ljubezni do slovenske šole ali ne. Ker je na čelu slovenskega šolstva Italijan, bi bila na tistem mestu taka ljubezen umestna. O tem bomo se razpravljali ob drugi priliki.

Prav pa je, da se omeni naslednje:

V Štivanu je v načrtu novo šolsko poslopje. To poslopje je namenjeno italijanski osnovni šoli. V tem kraju je bilo v preteklem šolskem letu poleg učencev slovenske šole dvoje italijanskih učencev, ki sta hodila v italijansko šolo, in dva slovenska otroka, ki sta tudi hodila v italijansko šolo. Toda Štivan stoji na posebnem prostoru. Ta prostor tvori most Italije do Trsta. Toda na tem prostoru je slovensko prebivalstvo. Zato je potrebno, da se to prebivalstvo poitalijanči. Sicer ostane Trst to, kar je: Del mesta je italijanski jezikovni otok, ostanek pa tvori slovensko prebivalstvo, ki se naslanja na slovensko zaledje. Z drugo besedo bi Italija zgubila pravico do Trsta. Zato se mora čim prej z uvajanjem italijanske šole poitalijančiti ta most Italije do Trsta. Naj se zidajo italijanske šole, ustanavljajo za nove italijanske naseljence ribiška in druga društva. Nova italijanska poslopja naj imajo vso udobnost, četudi obiskujejo šolo le štirje učenci, od katerih sta dva Slovenca. Počasno bo teh Slovencev vedno več.

Toda to ni nič v smislu omenjenega članka »Speculazioni da stroncare«. Tisti članek napada prav politične cilje slovenske šole. In z isto logiko osporavamo mi Italijanom pravico, s pomočjo novih šol poitalijančevati slovensko dečo na prostoru od Devina do Barkovelj in tudi drugod. Naj na Tržaškem velja za obe narodnosti ista pravica. Če se za štiri

obiskovalce italijanskih šol (od katerih sta dva Slovenca) zidajo nova šolska poslopja, naj se tudi slovenski razredi puste v miru, če imajo na primer 4 do 19 otrok.

Omenjeni članek izrecno pravi, da ne piše zato, da bi odvzel kruh enemu samemu slovenskemu učitelju. Tudi mi nimamo namena s tem pisanjem odvzeti kruha stotinam italijanskih učiteljev, stalnih (di ruolo) in začasnih, ki so v Trstu brez vsakega posla in vlečejo redno plačo. Naj jo vlečejo, toda ista pravica velja tudi za slovenske učitelje, ki naj v miru živijo v Trstu ter poučujejo v razredih, četudi bi kak razred izjemoma imel namesto 20 le 19 otrok.

Letos se bo treba v slovenskih listih z večjo vneto vračati na ta predmet ter dejstva prikazovati v dnevi svetlobi taka, kot so. Treba bo brezobzirno ugotoviti izvor in razloge italijanskih

napadov na našo šolo. Posebno pa je treba opozarjati slovenske starše na njih sveto dolžnost, otroke poslati v slovensko šolo, če je bil doslej v italijanski, ga prepisati spet v slovensko, če se od kakršnekoli strani izvaja nanje pritisk za vpis v italijansko šolo, to brez strahu na glas povedati. Najlepši odgovor na napad na slovensko šolo bi bil, da bi vsi slovenski starši pričeli s svojo dečo v družini slovensko govoriti. Saj je vse to prav za prav naša narodna dolžnost. Pomisliti pa je treba, da toliko bolj raste ugled katoliških ljudi, kolikor večja je med njimi njihova narodna zavest. Narodni slabiči v katoliških vrstah so v velik škodo verski stvari. Naša vera nam narekuje, vse narode spoštovati, svoj materin jezik pa ljubiti. To se pravi, Slovenci v Trstu moramo ljubiti slovenski jezik, Italijani italijanski.

Politično zatišje v Italiji

V naši državi vlada že nekaj časa sem precejšen mir v javnem življenju. De Gasperi je še vedno na počitnicah, ker ni še povsem okreval od zadnje bolezni. Vendar se bo kmalu vrnil v Rim, kjer bodo prihodnji teden imeli ministrski svet. Nato se bo zopet otvorilo zasedanje parlamenta in senata. Kljub temu sta pa De Gasperi in Sforza, predno je ta odšel na zasedanje Združenih narodov v Lake Success, zavzela stališče do najvažnejših problemov trenutnega političnega položaja. Izdala sta skupno izjavo, v kateri pravita, da stoji Italija

trdno z ostalimi članicami atlantskega pakta v obrambi miru.

Mezdni spor v Italiji, ki je grozil, da se bo sprevrgel v veliko stavko koncem tega meseca, bo najbrž našel mirno poravnavo. Neodvisna delavska zveza CISL je namreč poslala zvezi gospodarjev CONFIDI pismo z nekaterimi predlogi za mirno poravnavo spora. CONFIDA je na pismo odgovorila, da pristane na razgovore. Tako bo verjetno našel mirni rešitev spor, ki grozi, da postane sicer ena največjih dosedanjih stavk v Italiji.

Peto kolono čistij v Franciji

Pretekli teden je francoska policija izvedla veliko čistko v Parizu in drugod po državi ter pridržala v zaporih precejšnje število komunistov tujih narodnosti, posebno Poljakov in Špancev. Aretirance so pozneje odpeljali v kazenska taborišča v Severni Afriki. Precejšnje število tujih oseb so pa izgnali iz države. Francoska vlada je zaukazala to čistko zato, ker bi se rada rešila komunistične pete kolone. V okviru atlantskega pakta se je namreč tudi Francija začela oboroževati. Pri tem pa se boji sabotažnega in špijonažnega delovanja številnih tujih komunistov, ki so se v raznih dobah zatekli na Francosko. Zato je sedaj začela veliko čistko vseh nezaželenih tujcev. Francoski komunisti so vsled tega zagnali velik krik. Tudi poljska vlada je protestirala zaradi aretacije svojih državljanov, vendar vse vpitje nič ne pomaga.

Jugoslavija na velesejmih

Na tržaškem velesejmu, ki se je zaključil v nedeljo 10. sept., je bila Jugoslavija najbolj častno zastopana izmed vseh držav. Njen razstavni del je bil brez dvoma najbolje prirejen, z okusom, sistematično in pa bogato. Pakazala je, kaj premore njena nova industrija, domača obrt, njeno kmetijstvo in rudarstvo. Videli smo tam marsikaj, česar na domačem trgu ni dobiti, n. pr. kraški teran in druga vina, ki jih ne dobiš v vsej državi. Zato pa so stali na razstavi nekateri težki stroji, ki jih prej v Jugoslaviji niso proizvajali. To so prvi uspehi petletke, ki nam kažejo gospodarsko politiko Titovega režima: ustvariti težko industrijo ne glede na žrtve, ki jih mora ljudstvo pri tem utrpeti. Kaj bo potem Jugoslavija s težko industrijo, nam ni jasno: notranji trg je premajhen, v inozemstvu bo pa nemogoče konkurirati z zapadno težko industrijo, ki je bolj razvita.

Razen v Trstu je Jugoslavija razstavila tudi na velesejmu v Bariju, kjer ima svoj poseben paviljon. Razstavljeni predmeti so slični onim na tržaškem velesejmu.

Udeležba Jugoslavije na velesejmih v zapadnih državah nam priča, da se hoče jugoslovansko gospodarstvo vključiti v gospodarstvo zapadne Evrope.

Boji na Koreji

Na Koreji je ves prejšnji teden potekel v znamenju ogorčenih napadov in protinapadov na obeh straneh. Severnokorejske čete so izvedle vrsto silnih naskokov z namenom, da zrušijo obrambo mesta Taeguja in ga zavzamejo. Pri tem so napadalci imeli nekaj uspehov, vendar namerana niso dosegli. Čete Združenih narodov so se do nedelje še povsod čvrsto branile tako, da je Taegu še vedno njihov. Izgube pri teh bojih so bile silno velike.

Jugoslavija izvažata

Italija in Jugoslavija sta te dni podpisale sporazum, s katerim se obvezujeta, da bo 4. 8. 1949 sklenjena pogodba o vzajemni izmenjavi blaga v veljavi še eno leto do 1951. Z ozirom na to pogodbo javlja goriška trgovinska zbornica, da bodo sedaj uvozili v Italijo iz Jugoslavije 50 tisoč stotov fižola, 15 tisoč stotov govejega mesa in teletine ter 15 tisoč sto-

tov slanine in masti. Kaj bo Jugoslavija uvozila iz Italije, do sedaj niso še objavili.

Čudno se pa vendarle sliši, da ima jugoslovanska država letos ob toliki suši živeža za izvoz. Saj ni nobena skrivnost, niti opravljanje države, če povemo, da se ljudje z onstran meje silno pritožujejo čez nerodno aprovizacijo ravno zabele in mesa.

Amerika množi evropsko posadko

V soboto je predsednik Truman dal izjavo, da misli povečati število ameriških vojaških sil v Evropi. Koliko novih vojaških edinic misli poslati, pa ni povedal. Le en pogoj je postavil: njihovo število bo sorazmerno s številom in močjo vojaških sil, ki jih bodo oborožile posamezne države članice atlantskega pakta. Večje ko bo število oboroženih vojakov domačinov, tem večje bo število ameriških vojakov. Poleg tega se zdi, da želijo Amerikanci izvesti Churchillovo zamisel o evropski armadi, v kateri naj bi bili vojaki vseh evropskih narodov, tudi Nemci in Italijani. To bi ne bile edince narodne vojske, temveč edince evropske armade. Na ta način bi n. pr. Italija lahko oborožila veliko večje število vojakov, kakor ji pa dopušča mirovna pogodba, saj bi ne bila več to italijanska armada, temveč evropska. Evropska armada bi bila pod vrhovnim poveljstvom ameriškega generala Eisenhowerja.

Trumanova izjava je največje važnosti ter nam priča, da je korejski zgled bil silno zdravilen in da so Amerikanci šele sedaj začeli realno misliti in presojsati

sovjetsko Rusijo in njene name. Čudno je le to, da se še niso naveličati pripraviti se z Malikom v Varnostnem svetu.

Ljudsko posojilo v Jugoslaviji

Jugoslovanski radio in časopisje na ves glas poudarjajo velik uspeh novega ljudskega državnega posojila. Do nedelje so baje vpisali že za 4 milijarde in 600 milijonov din posojila. Poročila trdijo, da se vpisovanje vrši z velikim navdušenjem po vsej državi. Medtem pa kličejo na vaše odbore vse one, ki so v nedeljo 13. avgusta prišli v Gorico ter jim odmerjajo globe in kazni. Nekateri so dobili tudi 10 tisoč din globe ali 8 mesecev prisilnega dela. »Primorski dnevnik« je pa ob oni priliki pisal: »Ljudstvo je podrlo krivične meje...« Sedaj to ljudstvo globijo in pošiljajo na prisilno delo.

Državni zaklad v Italiji

Zakladni minister poroča, da so se zlate rezerve pri Banki d'Italia v zadnjih mesecih povečale za 15%. To je dobro znamenje, ker na ta način vlada laže krije nakupe v inozemstvu, če bodo potrebni, da se prepreči dviganje cen v notranjosti države. Poročajo tudi, da se cene na debelo v Italiji niso zvišale v primeru s prejšnjimi meseci. Cene na drobno pa da so poskočile zato, ker so ljudje začeli nekatere stvari preveč kupovati. Trgovci so zato izrabili priliko in navili cene.

Petmilijonska ameriška armada

Senator I. M. Ives je pred nedavnim izjavil v Washingtonu, da mora Amerika nemudoma narediti načrte za petmilijonsko armado. »Prej ko se ta dežela zave, da ima na rokah pravo in nevarno vojno, temboljše bo zanj in za njeno ljudstvo,« je rekel senator. Kot vidimo, gledajo ameriške politične osebnosti z vso resnostjo na sedanji politični položaj v svetu.

ŠESTNAJSTA NED. PO BINKOŠTIH

Iz svetega evangelija po Luku
(Lk 14, 1-11)

Tisti čas, ko je šel Jezus v hišo nekega prvaka med farizeji v soboto na obed, so ga ti opazovali. In glej, neki vodeničen človek je bil pred njim. Jezus je spregovoril ter učiteljem postavil in farizejem rekel: Ali je dovoljeno v soboto ozdravljati? — Ti pa so molčali. In prijel ga je, ozdravil in odpustil. Njim je pa rekel: Komu izmed vas bo padel osel ali vol v vodnjak in ga ne bo izvelkel takoj sobotni dan? — In niso mu mogli na to odgovoriti. Povedal je pa tudi povabljenim priliki, kako so si zbirali prve sedee. Govoril jim je: Kadar te kdo povabi na svatbo, ne sedaj na prvo mesto, da, če bi bil mordal povabljen kateri imenitnejši ko ti, ne pride ta, ki je tebe in njega povabil, in ti ne poreče: 'Umakni se temu,' in bi se ti takrat začel s sramoto presedati na zadnje mesto. Temveč, kadar si povabljen, pojdi in sedi na zadnje mesto, da ti poreče, ko pride, kateri te je povabil: 'Prijetelj, pomakni se višje!' Takrat ti bo v čast vpricho vseh, ki so s teboj pri mizi. Kajti vsak, ki se povišuje, bo ponižan, in kdor se ponižuje, bo povišan.

Jezus je imel veliko sočutje s trpečimi. Nešteto dušnih in telesnih ran je zacelil. S svojim delom pa Jezus tudi nas uči, da moramo bolnike ljubiti in jim pomagati. — Bolniki so posebni ljubljenci božji. Zakaj? — Zato, ker so Jezusu najbolj podobni. Njihovo trpljenje, njihova ljubezen jih napravlja podobne Jezusu. Odrešeni smo ravno s trpljenjem. Trpljenje ima v božjih očeh neko posebno vrednost. Bolniki, ki znajo vdano prenašati svoje trpljenje, posnemajo Jezusa. Zato ima tudi njihova molitev izredno moč. Mnogokrat si misijonarji samo preko bolnikov utirajo pot do poganskih src.

Z bolniki imajo vedno stik. Morda je v družini kdo bolan, morda kdo od prijateljev ali od znancev. Ne bodimo mrzli do njih. Vsaj nekaj tiste ljubezni, ki jo je imel Jezus do bolnikov, mora goreti tudi v našem sreju. Kot vedno, se tudi ljubezen do bolnikov najlepše kaže v dejanju. Kako so bolniki hvaležni za vsak znak sočutja in ljubezni!

Bolnika razveseli naš obisk. Ure in ure je sam s seboj, privezan na posteljo ali vsaj na dom. Obisk prijatelja ali znanca ga razvedri. V družbi za nekaj časa pozabi na svoje trpljenje. Kako je zadovoljen, če ga hočemo poslušati, da nam lahko položi svoje gorje. Čeprav mu ne moremo pomagati, je vendar bolniku lažje. Saj vemo, da za bolnika ni vedno največje trpljenje telesna bolečina. Mori ga samota, zavest zapuščenosti, zavest, da se nihče zanj ne briga.

Svojo ljubezen do bolnikov kažemo tudi s tem, da zlasti revnejšim kaj darujemo: kos obleke, denar, priboljšek v hrani. Ljubezen je iznajdljiva in najde veliko poti, kako pomagati takim ubožcem.

Naša skrb pa ne sme obsegati samo telesa, tudi na bolnikovo dušo moramo misliti. Povejmo mu kakšno besedo o božji ljubezni, o božjem usmiljenju. Pripravimo ga na duhovnikov obisk, da bi prejel sv. zakramente, saj je Jezus najboljši tolažnik. Tako kot Jezus, ne zna nihče tolažiti.

Farizeje, ki so Jezusa v svojih srcih obsojali, ker je ozdravil bolnika, je Jezus zavrnil. Več vam je osel ali vol, ki bi ga potegnili iz vodnjaka v soboto, kakor pa bolnik. — Pazimo, da Jezus tudi nam ne bo kdaj očital: Več vam je denar, imetje, živina, čas, opravki, kakor pa bolni sobrat!

NEDELJSKA MOLITEV

TVOJA MILOST, PROSIMO, GOSPOD, NAJ NAM VSELEJ PRIDE NAPROTI IN NAS SPREMLJA: IN NAJ STORI, DA BOMO VEDNO ZA DOBRA DELA ZAVZETI.

Koledar za prihodnji teden

17. septembra. NEDELJA. 16. po binkoštna; Rane sv. Frančiška. Kvartni teden.

18. PONEDELJEK. Zofija, muč.

19. TOREK. Januarij, mučenec. V Neaplju hranijo stekleničko mučeniške krvi. Vsako leto za njegov god postane v steklenički tekoča.

20. SREDA. Kvatri. Evstahij.

21. ČETRTEK. Matej, apostol.

22. PETEK. Kvatri. Tomaž Vil.

23. SOBOTA. Kvatri. Linus, papež.

SVETO LETO

Številni kongresi

Jesenski hladnejši meseci so najbolj pripravi za resnejše študije in večja zborovanja. Zato so razna mednarodna in narodna združenja porabila prav ta mesec, da so sklicala v Rim svoje člane, da istočasno opravijo svoje romanje in se na skupnih zborovanjih pogovorijo o svojih lastnih zadevah in načrtih. Vsi seveda želijo priti k sprejemu pri sv. očetu in slišati iz njegovih ust bodrilno besedo ter navodila za bodoče delovanje.

Mednarodni misijonski kongres

Ta ima namen poklicati katoličanom v spomin njih dolžnosti do misijonskega dela med never-

Tomistični kongres

Ta ima namen poudariti današnjemu zmešanemu svetu, ki se lovi za raznimi enodnevnimi vedami novejših filozofskih siste-

mov, vekotrajni pomen krščanske filozofije sv. Tomaža Akvinskega. Na kongresu se obdeluje snov: Filozofija in vera. Razprava se vdeležujejo zastopniki skoro vseh univerz v Evropi in Ameriki, saj so vprašanja o bivanju Boga, o namenu človeka, o bistvu vere, o zgodovini verstev, o razumu in mistiki, o zmotnih filozofskih sistemih sedanjosti vprav tista, ki danes najostreje ločijo duhove in razgibujejo svet.

Kongres katoliških lekarnarjev

Mednarodni kongres lekarnarjev je imel svoja posvetovanja na rimskem Kapitolu in je razpravljalo o nalogah mednarodnega lekarničarstva, o sodelovanju med zdravnikom, lekarnarjem in bolnikom ter o nadzorstvu nad zdravili. Sv. oče je te zborovalce nagovoril v francoskem jeziku kar pri splošni avdienci v baziliki sv. Petra in je poudaril njih tiho in požrtvovalno delo v tihih laboratorijih in njih veliko odgovornost. Včasih zaidejo lekarnarji v nevarnost, da bi grešili proti Bogu

in svojemu bližnjemu, ko zahtevajo brezvestni ljudje od njih sredstev proti življenju ali zdravju ali proti množanju človekovega. Takim zahtevam se mora katoliški lekarnar brezpogojno in pogumno upreti, ker ne nasprotujejo le katoliški veri in morali, ampak tudi zdravi pameti in čisto priprosti človeški dostojnosti.

Mednarodni kongres bolničark

Blizu tri tisoč bolničark iz vseh evropskih se prostih držav se je sešlo na svoj četrti mednarodni kongres. Kardinal Pizzardo jim je v pozdravnem nagovoru naglasil, kako je največji zaleževalec njihovega človekoljubnega poklica današnji duh materializma, ki zanika vsako veljavo dostojanstvu človeške osebnosti, tako bolnikove kakor tudi bolničarke. Zato naj se bolničarke vedno zavedajo tega svojega dostojanstva v občejanju z vsemi, ki jim strežejo in ki jim pri zdravljenju pomagajo.

Poleg teh mednarodnih zborovanj ob priliki svetovnega ro-

manja so se vršila še razna narodna. Omeniti je treba vsaj zborovanje italijanskih katoliških učiteljev in učiteljic, ki so si stavili nalogo premotriti vprašanje o vzgoji naroda. Zborovalec je pozdravil naučni minister Gonella, ki je učiteljem razložil krščanski pojem vzgoje in jim je zlasti priporočal, naj se ne zadovoljujejo in omejujejo samo na učno in vzgojno delo v šoli, ampak naj postanejo res z besedo in zgledom vzgojitelji vsega ljudstva izven šole.

Kongres katoliških umetnikov

Na ta kongres je prišlo veliko število vseh vrst umetnikov. Zastopana so bila: kiparstvo, slikarstvo, pesništvo, pripovedništvo, muzika itd. Sv. oče je umetnikom, ki jih je sprejel v posebni avdienci, položil na srce naj temu, v temeljih omajenemu človeštvu s svojo umetnostjo vsak v svoji stroki, pokažejo vsaj majhen odsvit božje luči in božje lepote.

Romarski shod na Opčinah

v nedeljo dne 17. septembra

Pred nami je veliki romarski shod pri fatimski Materi božji na Opčinah. V vsaki tržaški okoliški župniji so te nedelje obhajali prvo obletnico slovenskega Marijinega obiska. To nedeljo 17. sept. pa pojdemo vsi skupno k naši Materi! Kdo naj bi ne šel? Sveto leto je, ki nas že samo vabi k Mariji. Prvi dan novembra bo slovesno razglašena verska resnica o Marijinem vnebovzetju. Po vsem krščanskem svetu narašča čiščenje Matere božje. — a tudi hudobija hodi zmagoslavno svojo pot: boj med zmajem in ženo, ki bo kači glavo strla, je prav sedaj na vrhuncu. Zato pa vsi kristjani dobre volje na Marijino stran!

Odbor duhovnikov, ki pripravljajo ta romarski shod, vljudo vabi prav vse primorske vasi k fatimski Mariji na Opčine. Prav vse župnije naj bodo častno zastopane! Kakor lansko leto, po-kažimo tudi letos, da ljubimo Marijo — našo Pomočnico. Za lepši potek te skupne pobožnosti dajemo sledeča navodila:

1) Spored: ob štirih popoldne se začne sv. rožni venec. Nato bo govor, sledi procesija s fatimskim kipom, končno blagoslov in nato majhen spomin na rimsko romanje. Vse se bo vršilo pred opensko cerkvijo kakor lansko leto.

2) V prostor med cerkev in cerkveno obzidje gremo samo Openci, belooblečene deklice, tržaške Marijine družbe in duhovščina. Vsi drugi naj se pod vodstvom svojih župnikov razvrstijo pred cerkvenim obzidjem.

3) Vrstni red v veliki procesiji isti kakor lansko leto! Vsaka župnija ima razvrščeno svoje zastopstvo kakor v domačem kraju. Za križem in opensko mladino ima prvo mesto Repentabor in za njim vse vasi in župnije po vrsti kakor se je vršilo Marijino romanje.

4) Že pri rožnem vencu bodimo vsi zbrani na svojih mestih. Med procesijo se pojejo litanije na več mestih. Pobožna molitev, lepo petje, resno obnašanje, vse to so stvari, ki jih Marijinim častilcem ni treba priporočati.

5) To leto bo pri shodu sodelovala velika mladinska salezijanska godba iz Trsta. Priporoča se pazljivost pri pesmih, ki jih bomo peli skupno z godbo.

6) Naše posebno vabilo na

skupni shod velja zlasti še za Marijine vrtce. Dečki in deklice, ki se tako radi udeležujete svojega praznika na Repentaboru, pridite s svojimi voditelji radi na skupni praznik na Opčine.

7) Rimski romarji! Nobeden naj ne manjka! Vsi prinesimo s seboj romarski znak.

Tako bomo letos proslavili naš skupni Marijin praznik. Zjutraj

v domačih cerkvah prejmemo sv. zakramente, popoldne pa v najlepšem veselju k fatimski Materi božji.

8) Zelo prosimo prav vse udeležence, naj nosijo v procesiji cvetje. Vsak romar imej v roki šopek rož. To je slovesna marijanska procesija. Naj se to vidi tudi v lepi, a vedno dostojni obleki!

Pij X. na poti do blaženstva

Dne 3. sept. t. l. je sv. oče proglasil heroično stopnjo božjih in poglavitnih čednosti služabnika božjega Pija X. s tem, da je dal prebrati in objaviti tozadevni dekret kongregacije sv. obredov. S to proglasitvijo je napravljen važen korak na potu do beatifikacije, to je do proglasitve blaženim častiljivega služabnika božjega Pija X. Sledila bosta namreč še dva postopka in sicer presoja o čudežih in razpravljanje o odhodu »super tuto«, nar kar bo sv. oče proglasil Pija X. za blaženega.

V odloku o junaški stopnji čednostih je na kratko povzeto življenje papeža Pija X. kakor tudi njegovo plodnosno delovanje.

Rodil se je 2. junija v Riesi v treviški škofiji, študiral je v sementišču v Padovi ter bil l. 1853 posvečen v duhovnika. Nato je opravljal razne službe v domači škofiji, kjer je po smrti domačega škofa kot kapitularni vikar vodil nekaj časa škofijo. — Leta 1888 ga je imenoval papež Leon XIII. za škofa v Mantovi; čez devet let pa ga je povzdignil na kardinala patriarha v Benetkah. Po smrti Leona XIII. ga je kardinalski zbor izvolil za papeža, akoravno se je te odgovorne službe na vse načine branil.

Povzdignjen do tako visoke časti in službe je začel takoj udeleževati program svojega dotedanjega življenja, ki se je glasil: vse prenoviti v Kristusu. Bog in njegova čast, čistost in neokrnjenost kat. vere in čast sv. cerkve, to so bili cilji njegovega delovanja in njegove čudovite srčnosti. Skrbel je za krščanski nauk otrok in odraslih, skrajšal dobo za prejem prvega sv. obhajila, povabil vse vernike k pogostemu, če mo-

goče vsakdanjemu obhajilu. Poskrbel je za novo ureditev cerkvenega prava ter za obnovitev cerkvenega petja na podlagi gregorjanskega korala.

Odločno je zavrnil kulturno-bojne postavke francoske vlade ter se postavil za pravice sv. cerkve. Spoznal je vso nevarnost modernizma, opozoril nanj v encikliki »Pascendi« ter s posebnim dekretom inkvizicijske kongregacije obsedel 65 modernističnih stavkov. S tem je dosegel, da je izšla sv. cerkev brez vsake škode iz nevarnosti te nalezljive krive vere.

Papež Pij X. je ustanovil Biblijski zavod, poskrbel za postavitve regionalnih sementišč ter za obnovitev duhovniške discipline. Umrli je 20. avgusta 1914, ne toliko zaradi visoke starosti, ampak zrušen od žalosti zaradi izbruha prve svetovne vojne, katero je hotel z vsemi sredstvi preprečiti, kar se mu pa žal ni posrečilo.

Glas o njegovi svetosti, ki ga je že v življenju spremljal, je planil po njegovi smrti mogočno na dan ter se širil ne samo med katoličani, ampak tudi med verniki in nasprotniki sv. cerkve. Kardinalski zbor, nešteti škofje in drugi dostojanstveniki so prosili za uvod postopka, da bi bil Pij X. proglašen za svetnika. Ta želja njegovih častilcev se bo — kakor upamo — kmalu uresničila. Proglasitev junaške stopnje njegovih čednostih je važen korak na poti k temu cilju.

Duhovne vaje za duhovnike

Duhovniki, ki se nameravajo udeležiti duhovnih vaj v Gorici, naj se prijavijo takoj pisмено ali ustno na nadškofjski Ordinariat ali pa g. ekonomu malega sementišča.

Hudobnež laže — naivnež varjame na škodi smo pa mi

«Noi non vogliamo indugiare in pettegolezzi. Ci siamo limitati ad esporre casi concreti e situazioni controllabili». *Messaggero Veneto*, 6 settembre 1950.

Kontrolirajmo torej resnico! Ljubnost dopisnika, ki pa mora biti res zelo mlad, da je nagromadil v »*Messaggero Veneto*« toliko neresnic.

1) Nel Duomo è stata istituita la Messa domenicale con predica slovena. Da, je resnica. A te maše niso uvedli slovenski duhovniki, ki danes živijo, ampak se tu mašuje in pridiguje za Slovence zjutraj ob 6, že vsaj sto let.

2) Pri sv. Ignaciju tudi zdaj živijo duhovniki niso vpeljali ne dopoldanske ne popoldanske službe božje za slovenske vernike; našli so jih ob nastopu svoje službe in jih vršijo kakor jim je ukazano.

3) V podružnici sv. Ivana se z dovoljenjem sedanjega msgr. župnika in vseh njegovih prednikov vrše pobožnosti raznih cerkvenih bratovščin za Slovence že iz preteklega stoletja — torej še iz avstrijskih časov. — Ako je g. Vidmar pozval vernike naj molijo za »fratelli oppressi lontani dalla loro patria«, to je za tisoče beguncev razpršenih po vsem svetu, se s tem menda vendar ni pregrešil proti »leggi umane che vanno rispettate.«

4) Na Placuti so pridigovali za slovenske vernike v slovenskem jeziku že davno pred rojstvom »učenega« dopisnika v »*Messaggero*« in ako to še vedno delajo, vršijo svojo dolžnost.

5) Slovensko Alojzijevešče je bilo ustanovljeno 1897., da bi v njem bili dijaki vzgojeni v krščanskem duhu.

6) Kje je mladi, strupeni dopisnik slišal zvoniti, da je v zavodu »Notre Dame la Madre Superiora e l'intera direzione slovene?« Nič ni res.

7) Ravno tako si je izmislil laž, da so »alla periferia i gruppi italiani privati d'ogni assistenza religiosa.« V Štandrežu in v Podgori imajo svojo lastno sv. mašo s pridigo, otroci svoj verski pouk in vsi priložnost za sv. zakramente kolikor jo hočejo.

8) Za mesto Gorico je en sam dekanat, vretto da Mons. Tar-

lao. — Mladi hujskač pač ni pogledal v Status iz leta 1929, kjer bi našel zanj gorostasno dejstvo, da je bil tedaj sedež dekanata za slovenske okoliške župnije v Šempetru pri Gorici. Za to prehodno dobo je sedež dekanata za obmejne župnije od cerkvene oblasti postavljen v Štandrežu, le njegove posle vodi začasno msgr. Novak, ki biva v Gorici.

9) Duhovniki, ki jih našteva dopisnik, imajo vsak svoj od cerkvene oblasti določen delokrog in jim politika najmanj ni na mislih.

10) Kakor je dopisnik v vseh

gornjih točkah dokazal popolno nevednost, tako je sam sebe v obrekovanju prekosil s tem, da je vpletel v svoje »pettegolezze« g. Bavdaža in p. Prešerna iz Rim. G. dopisnik, pridite z dokazi na dan!

11) Kar očita proti koncu: »Il clero sloveno è sempre stato malato di politicantismo«, naj kar sam nase obrne in naj reče: *Mea culpa!*

Ako ima namen še blatiti, bi mu priporočili naj vsaj tako otipljivih laži ne piše. — Abbiamo esposto i casi concreti e controllabili.

KULTURA

„GOSPA MINISTRICA“ v Števerjanu

Vendar je bila dana možnost našim goriškim akademikom podati svojo zasnovo Nušičevo »Gospo ministrico«. Saj je bila že dolgo pripravljena za na oder, in če ne bi vedeli koliko ovir in šitnosti so imeli zaradi prostora, bi si lahko mislili, da so ves ta čas samo prazno slamo mlátili.

Gospa ministrica je zelo posrečeno Nušičevo delo v katerem nam avtor ironično prikazuje razmere v beograjskih višjih krogih. Moram reči, da igra je bila res pretežno dobro podana, in mi je nemogoče mimo tega, da ne bi režiserju čestital! Sploh več ali manj so bile vse vloge podane res čustveno! Gospa ministrica je bila v svoji vlogi kar imenitna. S svojimi izlivi je znala pravilno doživeti, to kar bi vsaka ženska s tremi razredi osnovne šole, ko bi prišla na tak položaj. Imeniten je bil tudi zet, ki je res dovršno podal svojo vlogo, pa tudi njegova žena ni zaostajala za njim. Tetka Savka nam je s svojo mirnostjo in zbranostjo prikazala res tip skrbne gospodinje! Ujec Vaso se je kar dobro postavil v svoji vlogi ter nam pokazal, da ima precej smisla za oder. Lepo in doživeto je igrala tudi gospa Nata. Pa tudi vse stranske vloge so bile kar dobre, pa naj si bo pisar, ali pa monotoni častni konzul Rista, kot tudi sluga in policist.

Pri gospe ministrici se je ob koncu opazila neka utrujenost, kar je logično zaradi dolge vloge. Kako ne!

Saj je bila vendar ona duša celega doživljanja na odru.

Pozna se, da so vsi igralci diletanti, kateri nam bi s vztrajnostjo lahko spet v bližnji bodočnosti kaj dobrega prikazali.

Pa tudi tehnično stran moram pohvaliti. Saj se ljudje sploh niso zavedli, da se vse tako dobro sliši zaradi zvočnika.

Udeležba je bila kar dobra. Ceni se, da se je udeležilo predstave okrog 900 ljudi. Res se pozna, da si naši ljudje želijo čim več kulturnega užitka! Gotovo se morajo akademiki zahvaliti pridnim Števerjancem, ki so jim šli povsem na roko. Števerjanci, kar tako naprej! S tem boste dejansko pokazali in dokazali, da ste kulturni center za slov. podeželje.

„Pesmi zelene pomladi“ v tujini

Iz Amerike pišejo:

»Najlepša hvala za pesmi, katere sem prejel pretekli teden. Že prvi dan sem se pogreznil v čitanje uvoda in pesmi. Bil je v resnici žalosten dan zame. V duhu sem šel skozi vse Laddotovo trpljenje in smrt. Spet so zaživeli pred menoj vsi blaženi trenutki, katere sva skupaj preživela. Neznansko sem vesel, da ima svoje pesmi objavljene vsaj po smrti. Ko jih prebiram, mi njegova duhovna veličina vedno bolj imponira. Prepričan sem, da bodo tudi drugi z ve-

seljem segli po njegovih pesmih. V Torontu sem Laddotove pesmi pokazal raznim slovenskim študentom. Bili so vsi navdušeni zanje. Rad bi videl, da bi mi jih poslali kakih 20 izvodov...«

Naši ljudje v tujini se bolj živo

zavedajo, kaj smo dobili v Piščančevi zbirki pesmi, nego naši Primorci, čeprav so pesmi v prvi vrsti namenjene nam Primorcem. Tudi naša kritika je do sedaj o njih molčala. Ali res niso vredne, da bi se kak naš kritik ob njih ustavil in jih ocenil?

DIJAKI, zanimajte se na svojih šolah za dneve vpisov in izpitov

GOSPODARSTVO

Kmečka opravila v septembru

NA DOMU: Predvsem pazi na shrambo, da ti mrčes in gniloba ne uničita z muko zasluženih pridelkov. — Krompir letos zelo gnije. Pri mnogih je vsak drugi gomolj nagnit pri repu, tam kjer je bil pritrjen na korenino. Gnoloba pa se širi. Tak krompir moramo čimprej porabiti. Če nimaš doma primerne porabe, prodaj ga. Bolje je prodati tudi po nizki ceni, kot da ga gnoloba uniči. — Kdor ima gnil krompir, naj misli na to, da bo moral drugo leto dobiti krompir od drugod in pa da ga bo moral med rastjo škropiti z modro galico. — Proti moljem in žužkom pri grahu, fižolu, pšenici, koruzi in sploh pri vseh zrnatih pridelkih posmaga Gelgy 33. Na 100 kg vzemi 100 gramov tega prahu in premešaj med zrnje. Ta prah za ljudi in za tople krvne živali ni strup, pač pa zamori ves mrzlokrvni mrčes. — Iz odpadlega sadja napravi sušje in kaj drugega tudi nasuši: smokve, breskve, češnje! V zimskih mesecih vse prav pride, pa naj bo za male ali pa tudi za že odrasle otroke.

V KLETI: Letos bo trgategv najbrže bolj zgodnja kot lansko leto, saj je grozdje že precej dozorelo. Preglej takoj za trgategv potrebno posodo, pa tudi sode. Dokupi takoj, če je kaj novega potrebno. Posoda ne sme puščati in mora biti zdrava, brez posebnih duhov in okusov. — Zapomni si, da posodo vedno najprej operemo z mrzlo vodo in še le potem z gorko, končno oplahnemo še z mrzlo. — Najboljša »bolida« je navadna voda okisana z vinsko kislino (100 gramov na 50 litrov vode) ali pa z žvepleno kislino okisana voda (1/2 kg žveplene kisline na 20 litrov vode). Posebno z zadnjo bi morala biti oprana vsa posoda, ki pride v dotiko z moštom. — Kletni prostori morajo biti osnaženi in posbeljeni z apnenim mlekom: v 5 litrih mlačne vode raztopi 1 do 2 kg gašenega apna.

V HLEVU zatiraj mrčes, ki muči živino, predvsem živinske uši in pa

muhe. Slednje bodo ta in prihodnji mesec posebno sitne in se bodo družile predvsem v bližini hiš, posebej no pa hlevov. DDT v obliki neocidola je najprimernejše uničevalno sredstvo za živinske uši in tudi muhe v hlevih. — Ne krmi živalim ugrte sveže krme, ker napenjanje še vedno lahko nastopi. — Prašče boš začel kmalu pitati; pitaj s kuhanim krompirjem in z zdrobljeno koruzo. Surov krompir mnogo ne zaleže, prašče pa lahko dobi drisko. Celo koruzno zmes ne povzroča prašče preveč dela, zato naj bo koruza zdrobljena.

V VRTU lahko še seješ spinačo, radič, motovilec, zimsko solato. Če ti je suša uničila petršilj, ga lahko tudi seješ, a setev pokrij, da ti seme kmalu izide; drugače nima več smisla sejati petršilja. — Ta mesec še seješ mo zgodnji kapusvrzotine. Lahko sejem tudi navadno solato za porabo solatice (salatine), od endivij pa k večjemu še rumeno endivijo. Pač pa moramo endivijo presaditi, če je še nismo.

V SADOVNJAKU: Predvsem naj ne gnije sadje pod drevesi. Poberi ga, iz boljšega napravi sušje, slabše pokrmi praščem, plodove s plesnivo gnolobo (monilija) vrži v ogenj. — Najzlahtnejše sadje, posebno hruške, obiraj z vrečvino prevlečeno roko, da se plodovi prav nič ne ranijo. Tudi nabiralna posoda bodi prevlečena z vrečvino. — Če sadno drevo obereš, oberi ga popolnoma: ne puščaj na drevesu ne drobnih, ne gnilih, ne posušenih plodov. — To veš, da ne smeš na drevo z okovanimi čevlji in da je za obiranje sadja potrebna visoka lestva, najbolje triroglata. Pri pripogibanju vej se prav rada katera zlomi, posebno pri krhlem hruškovem lesu.

NA NJIVI: Si posejal deteljo in karnatko? Čas imaš tako do srede tega meseca. Seješ lahko med čimkvantin, a moraš zemljo vendar nekoliko zrahljati. Pozornejša setev se navadno premalo obraste. — Sejati sedaj repo je prepozno, lahko pa

Dr. METOD TURNŠEK:

„Pabom šel na planine...“

(NOVELA)

Tudi Janšev oče je pripomnil, da zaradi peta ni brige, saj je v vasi za vsakim ogrom kak kopitar, ki ga lahko pokrpa. Vendar Ciril ni šel plesat in so fantje sami spet zaplesali, vriskajoč in pojoč:

»Je pikasta, lisasta,
šepasta, vegasta,
skrinjo pa polno ma
suh'ga zlata...«

»Fič, foč, trola, trolalalo!
»Moja je muhasta,
sitna, jezikasta,
trde pesti in
koščenih je rok...«

»Fič, fič! Hopsala! Ročno naprej,
židane volje bomo, juhejla

»Dunaj, so ti fantje ptiči brez perja!« se je proti Cirilu z zadovoljstvom hahljal Janšev oče. Špelca pa

je zaradi žaljivih besed v pesmi napravila šobo in se užaljena umaknila za materjo v hišo.

Cirilu se je vso noč sanjalo o plesu. Stene so se nekam razširile, strop je izginil, nad plesalci se je odprlo sinje nebo in vse se je okrog razgrnila prelepa pokrajina. Bili so na oni vzpetini za vasjo. Z njive je s kajno in motiko prišla k Janezu Tilka, z druge strani pa se je prikazala z žarnim obrazom Elica. Pa Elici se je, ko je zagledala Cirila med plesalci, obraz takoj potemnil in zresnil:

»A tako je s teboj na počitnicah? Plešeš z drugimi? Lep moj fant si ti!«

Ciril pa se v sanjah naglo izgovarjal:

»Saj nisem plesal! Z nobeno nisem plesal! Niti s fanti nisem!«

Sonce, ki je Cirilu prisijalo na potan obraz, ga je zbudilo in rešilo pred Eličinimi hudimi pogledi.

Tisti septembrski dnevi so bili čudoviti. Jutra so bila sveža, nebo kot umito, trate so bile močno rosne in so se iskrite v soncu. Okrog domov je drevje komaj nosilo polne veje zlahtnega sadja. Zunaj na polju pa so njive s cvetočo ajdo kaj radostile oči. Tudi večeri, ko so planine gorele, so bili en sam bajen čar. Ciril se je vračal z Bleda proti Ribnemu. Pot ga je vedla med njivami evetoče, tu pa tam že zoreče ajde. Dekleta v rdečih rutah, brhke in zdrave in vesele, so se tu pa tam še sklanjale po njivah, drugod zopet so se z jerbasi in motikami že vračale domov. Zvonek smeh in pesem sta šla z njimi. Ciril je doživel dušo kraja in ljudi.

Kar v dnu duše mu je segala deklška pesem:

»Na Gorenjskem je fletno,
ko ajdea zori, ko ajdea zori...
Eno dekle jo žanje,
k'jo rokeca boli, k'jo rokeca boli...«

»Ah, saj jih ne bolé roke ta čvrsta, v delu in soncu utrjena dekleta, si je govoril Ciril. »Kvečjemu to ali ono boli srce! Vsaj Tilko Brejčev, ki ji bi Janez odšel! Ej Elica, da bi že bila zdaj tu in bi doživela ta prekrasen sončni zaton!« Triglav je kar kipel v višave! Joj, kdaj se bo Ciril vzpel nanj? Akademik je in ni še bil na njem. Saj se mu otroci in dijački morajo smejati! Venomer se je obračal in zaziral v Triglavovo kraljestvo. Pa vendar bi moral nanj! Morda prav zdaj, ko ima dopust! Kdo ve, če bi še Elica ne šla z njim? Saj tudi ona najbrže še ni bila na Triglavu. Le kako, kod na Triglav, ko še ni bil na njem? Kdo bi jima kazal pot? Janez že odhaja in tudi še ni za na Triglav... Ej, France Trdnikov je doma tam na Beli pri Bledu, France, Cirilov znanec iz ljubljanskih šol. France pa France! Planinec je, da malo takšnih! Kar k njemu se bo Ciril napotil in se bosta pomenila o poti... Če pojde še Elica, to bo kaj!

Naslednji dan je Ciril iz Ribnega že klepal počasi na Belo. Triglav ga je silno privlačeval. Ljudje na njivah so se mu pri oranju, sejanju, kopanju krompirja in trganju koruze tu pod Triglavom zdeli presrečni zemljani, ki jih še ni oglušil mestni hrust

setev dopolniš, če je kje prazen
•plaz. — Glavnemu zelju še lahko
pognojiš z razredčeno gnojnico. —
Plevel naj izgine iz njive. — Če
misliš preorati kakšno deteljišče in
tam potem vsejati pšenico — ni pri-
poročljivo! —, potem preoraj takoj,
da bo septembrovo sonce zamorilo
korenine in še zemljo pregrelo. Bo-
lje bi bilo, da bi to delo bilo oprav-
ljeno že sredi avgusta. Najprimernej-
še je, če na preorano deteljišče vse-
ješ spomladi koruzo in ne drugih žit.
— Če imaš še nespravljeno koruzo-
glej, da pridobiš še čimveč slame za
krmo, ker letos bo s krmo trda. —
Ne smeš pa porezati listov še zeleni
koruzičinkvanti, posebno ne listov
neposredno pod in nad storžem.
V VINOGRADU zaznamuj pred
trgativjo one trte, ki jih boš moral
precepiti ali izločiti, ker je na njih

malo pridelka ali ker je ta slab; za-
znamenaj pa moraš tudi tiste trte,
iz katerih boš jemal cepiče, če boš
cepil spomladi v razkol oziroma v
glavo, pa tudi pod istega v koleno. Ne
obrezuj latnikov pred hišami, dokler
je še zeleno listje na trtah. Grda in
škodljiva navada je to, ker s takim
obrezovanjem trte samo šibimo; do-
kler je list še zelen, se trta še vedno
krepi. — Seveda velja isto za trte v
vinogradih.
NA SENOŽETIH bo mogoče kaj
otave in potem jesenske paše. To bo
treba letos posebno skrbno izrabiti,
ker so na senikih praznine. — Že ta
mesec se pobrigaj za Thomasovo
žlindro, ki se dobi v trgovini in ki
je za senožeti mnogo bolj primerna
kot superfosfat. Žlindra pa mora biti
raztrošena že v jeseni, najbolje že
tekot oktobra.

KUHINJA BODOČNOSTI

(Konec).

Ta novost pa ni prinesla revolucije
le v hišo. Ako so si hotele železnice
ohraniti prevoz nešteti ton sočivja,
so morale zgraditi posebne vozove s
takimi hladilniki. Jedilni vozovi, po-
niška letala na prekoceanskih pro-
gah in drugi uporabljajo danes že
skoro izključno vnaprej kuhana le-
data jedila. S tem ogromno prihran-
ijo na prostoru, ker ni treba več
kuhinje. Zadoštuje le hladilnik in
posebna naprava za otajanje in po-
nikom postrežejo s slastno hrano.
Najnovejše čudo tehnike je pečica
»Radarange«, ki skuha v rekordnem
času z radarskimi valovi vsako jed.
V 55 minutah otaja zaboj sadja, kar
bi trajalo pri navadni temperaturi
7 dni. Jajce skuha v 12 sekundah. S
toploto mikrovalov lahko taka elek-
tronska peč skuha jed, ne da bi se
pri tem segrela posoda. Z njo lahko
tudi skuhaš jajce v ledu, ne da bi
se led stal.

To je velika novost tudi za gostil-
ne in hotele. Računajo že na mož-
nost, da bi pripravljali vso hrano v
eni sami ogromni kuhinji, ki bi je-
dila poledenela in jih razpošiljala

posameznim restavracijam in hote-
lom. Ti ne bi več rabili kuhinjske tem-
več le hladilnike in elektronske pe-
čice. Gost bi lahko dobil naročeno
kosilo v manj kot dveh minutah. Od-
pade tudi pomivanje krožnikov, ker
bodo iz plastične snovi in jih bodo
po uporabi zavrgli. Predstavljajmo
si, kako bo, kadar bo vsaka družina
lahko imela svoje »Radarange«. Ta
nova iznajdba je močno pretresla še
druge industrije: ribarstvo, izdelova-
nje sladoleda, in konzerviranje mesa
ter perutnine. Najmodernejša ladje
imajo na krovu tudi že hladilnike za
ledenjenje rib na morju. Največ no-
vosti pa je ledenjenje hrane prineslo
v poljedelstvo. Med zelenjavo so
najprimernejša za ledenjenje razne
vrste graha, od sadja pa jagode. Naj-
novejša iznajdba je zledenel zgo-
ščen oranžni sok, iz katerega pri-
pravljajo zelo okusno pijačo, ki vse-
buje bogato količino vitaminov. Kma-
lu bodo na isti način pripravljali tu-
di mleko.

Vsa ta čudesa ledu so odprla svetu
novo področje pridobitve in prese-
nečenja.

NOVICE

UČITELJEM

Didaktično ravnateljstvo za Gorico
in Doberdob obvešča, da morajo vsi
oni učitelji, ki nameravajo poučevati
pri ljudskih tečajih (nekaj večerni
tečaj) s slovenskim učnim jezikom,
tako vložiti prošnjo v dveh izvodih
(eno na kolekovanem papirju za 24
lir, drugo na prostem papirju). Prvo
prošnjo naj prosilec naslovi na šol-

ske skrbništvo v Gorici, drugo pa
na didaktično ravnateljstvo v ulici
Croce v Gorici.

Za druga navodila naj se učitelj-
stvo obrne na šolsko ravnateljstvo
v ulici Croce.

Starši naj poskrbijo, da se vpiše
čimveč tečajnikov.

Odgovorni urednik: *Stanko Stanič*
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Drž. slovenska nižja industrijska strokovna šola — Trst

Vpisovanje za I., II. in III. razred
za vse (nove in dosedanje) učence
traja do 25. septembra t. l. Le učenci,
ki imajo popravne izpite, se lahko
vpišejo do vključno 30. sept. t. l.

Popravni izpiti se prične v soboto
dne 16. septembra t. l. ob 8.30 v
šolskih prostorih.

Podrobni pogoji za vpis in razpo-
red popravnih izpitov so razvidni na
šolski oglasni deski, oziroma v taj-
ništvu (Rojan s ulice Montorsino
8/III.)

Svetoletni romarji

Ko bodo naši čitatelji brali te
vrstice, bodo tržaški svetoletni
romarji že spet doma, goriški pa
se bodo pripravljali na povratek
iz Rima. Obojim voščimo, da bi
milosti sv. leta obrodile obilen
sad v dušah njihovih in vseh o-
nih, ki so se jih pri grobu sv.
Petra spominjali v svojih mo-
litvah. Kako so se imeli pri teh
romanjih, nam bo že kdo popi-
sal po povratku.

Zvon svobode

V nedeljo dne 10. septembra je
dospel iz Londona v New York »zvon
svobode«. Ta zvon, ki je večji kot
sloviti londonski »Big Ben«, bo do 24.
oktobra na dan »Združenih narodov«
posvetiti v Berlinu v svetišču svo-
bode.

V prihodnjih 6 tednih bo zvon po-
toval po vseh Združenih državah. V
tem času bo na milijone Američanov
podpisalo proglas za svobodo, ki
vsebuje naslednje:

»Verujem v nedotakljivost in do-
stojanstvo posameznika.«

»Verujem, da izhaja pravica do
svobode, ki jo imajo vsi ljudje, od
Boga.«

»Obvezujem se, da se bom upiral
napadalnosti in trinoštvu, kjer koli
na svetu bi se pojavila.«

Avtomobilska nesreča

Osmega septembra, okrog 4h po-
poldan, se je v Bellepeči zgodila
strašna nesreča. V prijaznem gor-
skem kraju, v bližini Bellepeči, so
icetovali v večih vrstnih redih otroci
iz Furlanije, in sicer iz S. Giorgio di
Nogaro ter okolišnjih vasi. Ob kon-
cu sezone jih je prišel iskati kamion
s prikolico, da jih popelje na domo-
ve. Žal malčki niso prišli vsi do
doma! Preden je kamion dospel v
Trbiž, se je na nekem strmem ovinku
prevrnil, ker mu niso funkcionirale
zavore. Šofer je pred nesrečo opazil,
da s zavorami ni nekaj v redu in je
opozoril na dejstvo duhovnika, ki je
sedel poleg njega v kabini. Omenje-
ni duhovnik je skočil s kamiona ter
ga skušal s kamnom zaustaviti, kar
mu žal ni uspelo, zaradi prevelike
teže na kamionu. Saj je poleg otrok

in osebja kolonije bila na kamionu
še razna oprema. Neki fantek, ki je
ostal nepoškodovan, je skočil na kolo
ter tako obvestil ljudi o nesreči. Bi-
lanca nesreče je strašna: 12 mrtvih
ter 53 ranjenih. Med mrtvimi so tudi
ravnateljica kolonije ter dve vzgo-
jiteljici.

Incident z motociklom

Dne 8. septembra se je v središču
Gorice zgodila strašna motorska
nesreča, pri kateri sta našla smrt 21-
letni mehanik Silvan Predovini ter
25 letni podp. planincev Anton Vol-
tolina. V bližini ulice Pitteri je Pre-
dovini, ki je vozil motor, nepričako-
vano zgubil kontrolo nad vozilom.
Votolini je z glavo trčil ob asfaltna
tla, Predovini pa ob bližnji laški pla-
ton. Oba sta bila pri priči mrtva.

Ugrabitev male deklice v Trstu

Luciano Comolli iz Trsta ter Fran-
co Marano iz južne Italije sta pre-
tekli teden hotela priti do denarja
na dokaj čuden način, in sicer kar
z ugrabitvijo šestletne Ortensije Glas-
vina od čigar premožnih staršev sta
si nadejala bogate odkupnine. Da bi
zadeva bila bolj skrita sta deklico,
z najetim avtom, odpeljala v Benet-
ke, kjer je Marano hotel počakati
odkupnino, dočim je Comolli prišel
v Trst ter potom nekega dečka za-
hteval v pismu od staršev poldrugo-
milijonsko odkupnino, z grožnjo da
deklico usmrti, če ne prinesejo de-
narja na določeno mesto. Njihovo
zločinsko dejanje so preprečili organi
javne varnosti, ki so oba zlikovca
prišli ter tako malo Ortensijo vrnili
staršem.

UNRRA čevlji

Deželni urad za mednarodno po-
moč javlja, da, začeni z 12. sep-
tembrom, se bo vršila razprodaja
UNRRA čevljev po 2.200 lir par, in
sicer v torkih in četrtek od 3h do
6.30 v magacinu v ulici Petrarca št. 1.

Škofijsko semenišče v Vipavi

Jugoslovanska vlada je baje naka-
zala 2 milijona dinarjev za adaptacijo
neke hiše v Vipavi, kjer bo nastaj-
neno novo semenišče za goriško
škofijo. Dela so že v polnem teku.
Vsaj tako se govori.

Solkanski župnik se vrača

Župni upravitelj v Solkanu č. g.
R. Zadnik, bo te dni odslužil svoj
vojaški rok. Verniki ga z veseljem
pričakujejo, kar radi verjamemo.

Številno kardinalov

S smrtjo kardinala Levitana
je padlo število živčih kardina-
lov na 53. Med temi je 19 kardi-
nalov italijanske in 34 kardina-
lov druge narodnosti in sicer jih

je 5 v Franciji, 4 v Združenih
državah, 3 v Nemčiji; po dva
kardinala ima Španija, Portugal-
ska, Bližnji vzhod, Argentina in
Brazilija; po enega pa
imajo Belgija, Avstrija, Poljska,
Kanada, Nizozemska, Avstralija,
Čile, Kuba, Peru, Anglija. Ogr-
ska in Kitajska. Najstarejši kar-
dinal je kard. Verde, ki ima
85 let; sedem kardinalov ima čez
80 let, 24 pa čez 70 let.

Rimsko romanje

V ponedeljek je ob 8 uri odpeljal
poseben vlak goriške romarje proti
Rimu. Bilo je nad 1200 romarjev.

V Avstriji v oktobru civilna uprava

Po poročilih ki prihajajo iz Wa-
shingtona, je bil dosežen sporazum
med angleško, francosko ter ameriško
vlado, po katerem naj bi bila v ok-
tobru v Avstriji uvedena civilna na-
mesto vojaške uprave. Prvi ameriški
visoki komisar bo baje sedanji ame-
riški poslanik v Venezueli, Walter
Donnelly.

V Loretu so dobili nove orgle

V loretski baziliki so blagoslo-
vili in otvorili nove orgle, ki
spadajo med največje orgle v
Italiji. Orgle imajo tri manuala
in čez štiri tisoč piščalk. Vseh re-
gistrov je 76, med njimi tudi cor-
namusa, vox humana ter nebeška
harpa. Za orgle so prispevali ča-
stivci lavretanske Matere božje s
celega sveta.

Čistke v Budimpešti

Ze več tednov je madžarsko vlada
no časopisje kot poročila inozemski
tisk, vršilo ostro propagando zoper
voditelje ter prapadnike socialdemo-
kratske stranke. Kot običajno so na-
padom v listih sledila dejstva. Aret-
tirani so bili predvsem sindikalni
funkcionarji te stranke. O aretacij je
vlada izdala uradno poročilo v ka-
terem po stari komunistični navadi,
obdoljuje aretirance raznih zločinov,
obenem tudi objavlja preosnovno de-
la v tovarnah ter uvedbo »Stakha-
novstva«.

Takoj na to so se pričeli kot pro-
test proti tem ukrepom krvavi izgre-
di, ki so jih povzročili delavci v ve-
likih tovarnah »Manfred Weiss«
na otoku Csepelu, južno od Budimpešte.
Celo uradni komunistični časopis
»Szabad Nep« je prisiljen priobči-
vest o izgredih.

PRISPEVAJTE za L. Kemperletov sklad!

Darovi za sklad L. Kemperleta

Dar slov. vernikov pri Sv. Vincen-
ciju v Trstu 1460.— lir.
Srčna hvala!

in okužila mestna in letoviška razvratnost. Voščil je
dobro srečo Gorenjcem, ti pa so mu prijazno odzdrav-
ljali. Na neki njivi je Ciril pohvalil skrbnega kmeta
in njegovega močnega vola, ki je krepko vlekel brano
za dve živinčeti. Toda čim se je Ciril oddaljil za
streljaj, nenadoma začuje za sabo silen trušč. Ozre se
in vidi, da za njim po cesti v najhujšem diru bezlja
oni vol. Brana z ostrimi žebli nevarno tolče in pleše
z enega roba ceste na drugi rob.

»O ti vrag volovski zdivjan!« ne utegne Ciril niti
izgovoriti. Bliskovito jo s strahom ucvre s ceste in se
zažene, kar ga nesejo noge, dol po travniku proti
bližnjemu drevju. Tu bi se bržčas z volom dobro lovila
krog debel. Toda vol je poznal le pot naprej in jo je
silovito lomastil naprej po cesti. Velik oblak prahu
se je dvigal za njim in odskakajočo brano. Kmet go-
spodar je z bičem v roki razoglav in ves prašen trdno
tapal za njim.

Ciril se je dobro upehan ustavil ob prvih drevesih.
Kaj takšnega pa še ne! Še nikoli ni videl vola teči s
tako divjo brzino. Tudi Ciril jo je pošteno brisal!
Gorje, če bi ga vol neumni dohitel! Nabodel bi ga ali
bi pa ga oplazila brana... Ti hudik, še na volovskih
rogovih ali na branineh zobeh bi lahko končal svojo
pot na Triglav! Kaj bi mu rekla Elica in znanci, da ga
je na potu na Triglav sunil, ranil, morda celo ubil
neumen vol! Viš, kako nič ne veš, kdaj in kje človeka
lahko doleti nezgoda in smrt. Tudi kmet ima svoje
križe in težave. Ko je Ciril spet krenil na cesto in

prišel v vas, je pri prvi hiši vekala na dvorišču velika
gruča ljudi.

»Jezus, Jezus, naš Janezek, Janezek! Z kisom mu
izpirajte nogo, s kisom!« so ženske vpile vse vprek. Na
podstenu je namreč ležal ranjen petleten otrok, ki mu
je domov pridrveli vol z zadnjim zobom braninim raz-
paral hlačke in nogo.

»Sreča božja, da ga ni povlekel s seboj!« so moški
mirili ženske. Vol se je z brano vred bil zagnal v hlev,
toda med podboji se mu je brana zagostila. Potem je
vol potrgal vsa stremena in jermenje in ušel k jaslim.

»Kristus, če bi vol otroka potegnil med podboje
ali bi z brano v hlev pomlatil drobnico. Vse bi bilo
mrtvo!«

Ciril je brž priskočil na pomoč in se sklonil
k otroku.

»Imate kaj joda ali arnike? Pa čiste krpke mi pri-
nesite! Nič hudega ne bo! Samo kožo mu je malce
opraskalo! Janezek, Janezek, nič ne jokaj! Saj ni nič!
Vol je že v hlevu in te ne bo več! Hlače pa ni škoda!
Da je le noga še cela! Hlačke bomo še kupili nove!«

Kodrogavi deček se je bolj od strahu kot od
bolečine ves tresel. Ciril ga je dvignil k sebi, mu odpi-
haval kri iz rane. Nato so fantku slekli hlačke in Ciril
mu je rano omočil z arniko ter jo z ženskami večje
obvezal. Medtem so tudi moški že izdrli brano izmed
podbojev. Vsa preplašena je pritekla domov s polja še
mati. Videvši obvezanega otroka je obupno kriknila.
Pa so jo hitro pomirili, da ni nič hudega, da se je

Janezek nekje sam nekaj malega ranil, vol pa je v
hlevu na svojem mestu pri jaslih. —

Ciril je z resnobnimi mislimi in čustvi nadaljeval
svojo pot. Glej, za las je manjkalo in bi jim otroka,
zalega fantka prvorojenčka, ubil zdivjani vol. Dobrega
angela varuha je imel, da jo je pobič tako poceni
unesel! Cirilu se je storilo kar milo pri sreč, če bi tako
dete, ki so ga starši s tolikim trudom in tolikimi na-
dami skopali do prvega, ovčjega pastirja, razmesaril
trapaši vol.

Franceta je Ciril dobil doma pri delu. Rokave je
imel zavahane visoko nad komolce, obraz mu je bil
opaljen od sonca in mu je krasno žarel v zdravju. Klo-
buk s krivci je Francetu stal nekoliko po strani in se
mu je dobro podajal. Veselo je France segel Cirilu v
roke:

»Ho, kaj pa tebe tod krog nosi?« se je začudil
France.

»Vojaški dopust? Dober si! Ali za na Triglav si
pa že med zelo poznimi ptiči krščen Matiček!«

Ciril se je spomnil, kako je nekoč že kot višješolec
hotel iti na Triglav v juniju, pa so mu odsvetovali,
češ da je čas še prezgoden. Torej nikoli nič. Skoraj
obregnil se je ob Franceta:

»Zlomka, kdaj pa potem hodite na Triglav? Včas
je junij prezgoden, drugič september prepozen!«

France se je skoraj užalil:

(Nadaljevanje)